

Felvidéki Híradó.

TARSADALMI és KOZMÜVELŐDÉSI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre 4 ft. Fél évre 2 ft.
Negyed évre 1 ft.

MEGJELENIK: MINDEN VASARNAP.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségre, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatallra czemeve Turóc-Szt.-Mártonba küldendők.
A hivatalos hírdetéseket, kéziratosokat péntekig kérjük beküldeni.

HIVATALOS HÍRDETÉSEK DIJA:

100 szög 2 ft., ezáltal minden megkezdett száz szóval 20 krral több.

Leánynevelésünk.

(F.) Az ember erkölcsi érzülete, akaraterejének helyes irányítása és munkás tevékenysége a nevelés-oktatás ama bizonyos fokozatától függ, melyben gyermekkorában részesült. Az érettebb kor összes erőnyei, hibáinak s így a férfi és nő jövő boldogságának az ifjú kor kedélyi és értelmi kiképzése szolgál alapjául egyaránt.

A szülők társadalmi állása, vagyoni helyzete, a gyermek nemi egyenlősége, hajlama és észbeli képessége azon irányadó elvek, melyek szerint az ifjúság nevelése vezetendő.

A két nembeli gyermekcsereg nevelése közül a növelés azon általános és egyéneknek saját elhivatásuk szemelőtt tartásával kisebb-nagyobb mértékben elérniök kell.

Mai napság általános azon felfogás, hogy a leánygyermeknek a jövő nemzedék sorsának letéteményesei s ha az ő neveltetésük felség, az leendő a jövő nemzedéké is, mert az édes anya adja az első nevelést s annak rendszere csak fejleszthető, de a gyermek lelkeiből soha ki nem irtható.

Amennyiben tehát a nevelés maga bizonyos tekintetben mindenkor a jövőre szól, ép úgy a leánynevelés-ügy is inkább érinti a jövőt, habár annak a jelenre is — a gyermek életére, annak értelmi fejlődésére s így önmaga s illetőleg férje boldogítására döntő befolyása van.

Hogy a nő neveli az új társadalmat, hogy ő a nemzet jelen vagy jövővel nevelő és képző anyja; nem újabb keletű felfogás. Már Pázmány Péter sürgető nálunk — magyaroknál — a nőnevelés szükséges voltát, midőn így írta: »Teljes életünk tökéletes vagy fesslett állapotja az asszonyemberek nevelésétől árad.«

Valóban a nő mint anya oly fontos s nem kicsinylendő állást foglal el a családban, hogy ifjúkori fejlődése kell hogy kiváló gondjait képezze a szülőknél, a hatóságoknál és az államnak! Tökéletessé s jövőjéhez méltóvá a nő csak nevelés és oktatás által lehet. Boldogító hitves, gyermekeit nevelő és képző anya s a házi kör értelmes vezetője hogyan is lehetne az, ki e nagy és magaslatos pályára terv és észszerűen elő nem készítetett? Vagy hogyan lehet — a »legnagyobb magyar« szavaikkal — a nő a polgári erény s nemzetiesség védőanya, ki egébe emeli a port s halhatatlanságra a halandót, ha a leányok nevelése ősi felfogás szerint parlagon marad s elhanyagoltatik csak azon téves nézetért, hogy »okossai, tudakossái« ne legyenek.

Hazánk ujabbkori nevelési rendszerében előkelő helyet foglal el a nőképzés, mert állam és társadalom egyaránt tudja, hogy általános műveltség nélkül tökéletes anya s valódi házió nem is képzelhető. Aztán ma már sok esetben, vagy legalább esetlegesen a nő egyik életcéljának kell, hogy legyen az önállóság, tehát a

pályaválasztás, hogy felnővén — másnak terhére ne legyen.

A leány összehangatos nevelése a családban kezdődik ugyan, de további folyamában a szellemképző oktatás mellett is folytonos behatásaival ez adja meg himporát, ez tartja fenn nála a nőiességet; ebből őt kiszakítani, attól megfosztani nincs joga, nem lehet célja semmiféle iskolai képzésnek. Mig a család teljes egykezelésével a leány érzelmeinek, kedélyének s jellemének kifejtésére törekszik, addig az iskola értelmi s szellemi kiművelésén munkál.

Család és iskola tehát ama két fontos tényező, miknek vállvetett fáradozásán kívül mással a nőnevelés feladatát megoldani lehetetlen.

Ha az iskola, hivatása végcélját ismeri s nem az u. n. »divatos«, felület, hézagos nevelést űzi, hanem öntudatosan, oktatástani helyes elvek szerint vezeli a kezére bizott növendéket s nem téveszti szem elől a nő rendeltetését és jövőjét: elővülhellenül érdemeltet s a család jótékony hatása mellett s méltó részt követhet magának a későbbi fejlett nemzedék haláljából.

Az ország fele része nőkből áll s azokat akár mint jövődöbél hazi nőket, akár mint önálló hivatalba bétöltő munkásokat tekintjük, a művelt kornak megfelelő, rendszeres iskolázásukról gondoskodni mulhatlan kötelesség. Ez elvnek tulajdonítható a nő képzésének nagyobb lendülete országszerte, nemcsak az általános

kötelező elemi iskolázás, hanem a felsőbb oktatás terén is.

A nagyobb városok egymás után állílják fel felsőbb növendők intézeteiket. S ott hol a városok erre nem képesek, de a vidék népessége a látogatottságra kilátást nyújtott, az állam állított fel igen dús felszereléssel felsőbb leányiskolákat, avagy polgári leányiskolákat.

Mig ezen iskolák nem voltak, a helyi nőképzés korlátoltsága méltán szerzett aggodalmat sok helyes gondolkodású szülőben. Voltak sokan, kik leányaiknak magasabb kiképzést ohajtottak adni, de költség hiányában meg kellett elégedniök a helyi nőképzéssel. Voltak ismét nem csekély számmal olyan szülők is, kik elvittek ugyan leányukat távolabbi vidékre tanulni, de leggyöbbször reményekben csalódva hozták haza s így le kellett mondaniok azon édes tudatról is, hogy ha vagyont nem is, de tisztességes nevelést adtak leányaiknak.

Valódi életszükséglet volt tehát a Felvidéken felsőbb leányiskolákat és polg. leányiskolákat alapítani. Az állam megtette nemcsak kötelességét s már most a közönséges volna a sor az alkalmat kihasználni. Azonban végig tekintve az imént említett iskolák értesítőin, szomorúan tapasztaljuk, hogy azok nagyrészt konganak az ürességtől. A közönség nem tudja, vagy nem akarja azokat felhasználni. Az alsó osztályok még csak benépesülnek, de a szülők némely része egy-két évi iskolázatás után kiveszi

TÁRCZA.

A hipnotizmus.

Ira Fehér János

A Felvidéki Híradó eredeti tárczája.

(Vége.)

Lássuk már most minden különböző a hipnozisa a közönséges alvástól?

A hipnozisan levő egyén szemétké jellemző módon rezegnek, azok többnyire fel — és lefelé vannak fordulva, a szembogara eleintén tagul, később szűkül, a test izomzata általában véve ellazul ugyan, de nagy hajlandósága van arra, hogy a végtagok a nekik adott állásban maradjanak. E tünemény az izmok visszserű hajlékonyságában leli magyarázatát.

Máskor az izmok megdermednek és deszkaszerűleg megkeményednek abban a helyzetben, melyben a hipnozissal bekezdése előtt állottak. Ilyenkor aztan az iüeto egyenre akár rá lehet üni, vagy állani, anélkül azonban, hogy a hipnotizáltak csak egy izma is megmozdulna. Hansennek ez volt a legfelülnöbbször mutatóványa. A hipnozissal az is különböző az alvástól, hogy az egyén szellemi működései nem szünetelnek teljesen, mert hiszen megszólításunkra felel, az adott parancsokra mozgásokat és egészen öntudatosan látszó tetteket is végez, felkel, jár, ovas, énekel, társalog, jövődöl. Hallászerve a hang, beszáródott szeme a fény iránt igen érzékeny, a bőr érzékenysége is rendkívül fokozódott, ugy hogy azonnal megérzi a legeszkélyebb hőkülönbséget, sőt a legfinomabb légáramlatot is.

Ezen működések közben hiában keressek

az akarat szabályozó erejét, mert az ilyen egyén valóságos automata — báb, melylyel tetszés szerint banhatunk el.

A hipnotikus alomban behunyt szemekkel fekvő egyén a szeme alá tartott gyertyafényre megmozdul, felül, majd feláll és követi a fényt, ugy hogy meglehet sétáltatni.

Nyakbőrén bizonyos helyek simogatására, meglehet szóllaltatni, a gége környekének izgatására meglehet énekelteni; szóval mindazon testmozgásokat lehet vele végeztetni, melyeket ébrenlét alkalmával végeznék.

A hipnoziss leirt tüneményei oly régiek, mint maga az emberiség. Mindig voltak ezek — jöllehet sokszor egészen más név alatt. Minden népnél akadunk ennek nyomaira, hol ömögagutól létrejöve, hol pedig egyesek idéztek elő azokat mesterségesen.

Imeretes a régi és mostani pogány népeknek ama szokása, hogy istenikkel direct vagy indirect módon közlekednek. A pogány papok jól tudva azt, hogy a nép előtt az égiekkel való közlekedést illetőleg az atom sokkal hatóságos mint az ébrenlét, hacsak lehettek alomszerű állapotba — hipnozissba — helyezték magukat és így tudták híveikkel az istenek akaratát.

Ilyen szokás uralkodik jelenleg a mongoloknál és tunguzoknál. Papiak összegyűjtik a népet s tancolás vagy ugrálás és bódító italok ivása közben addig farasztják magukat, míg összedőlve alomba merülnek. Erre a környezet fémedények csörtetése által az alvónak — miként ök vélik — befelé fordított lelkét kifelé fordítják, s megkezdődik a jövődöndöms. Az alvó paptól ki-ki kérdez valamit és kap feleletet.

Afrika pogány néptörzseinek — mint Dr. Holub írja — szokásai szintén ilyenek. Ugyanis a néger varázsló, ki itt a papot

helyettesíti, fulhasogató láma és kimerítő ugrandósok közt esik vallásos extázisba, s ekkor kinyilatkoztatja a jövőt és isteneknek akaratát.

Az egyiptomiak, régi rómaiak és görögök vallásos szertartásaiban is feltalálhatjuk a hipnoziss nyomait. Kár azonban, hogy a római papok és a görögök inaktívái és a templomban való alvasuk alatt tért kijelenések és nyilatkozataik az utokorra névze elveszték. Anyira titokban tartottak ugyanis azokat, hogy az érdekes részleteket nem leheték kifejezni. Anyai azonban mégis ismeretes, hogy a papok egyes istenek templomaiban napokig feküdtek alomba merülten s csak így nyertek tudomást istenek akaratáról.

Ilyen természetűeknek kell tartanunk a görögök oraculumait is, azon különbséggel, hogy itt az oraculum nyilatkozataival szemben a szabad akaratnak is volt nemi ter, amennyiben a jóslatot, kiki ugy magyarázta magának, ahogy tudta vagy akarta. Ki ne ismerne a delphibéli oraculum ama híres jóslatot »bis, re bis, non morieris in bello.«

Mozes követői is már ősidők óta ismertek olyan állapotokat, melyek alatt egyes férfiak mint jövődöndömbö próféták szerepeltek, s ezek voltak az ő hamis próféták.

Ilyen hamis próféták, fájdalom ma is vannak elég számon, a kik jövődöt mondanak s jóslónak mindenféle badar és bizzar dolgokat. Azonban mi ezeket elmebetegnek vagy nehézkoros magánkülvili állapotban szenvedő szerencsétlen idegbetegeknek tartjuk. Így tehát a mai korban próféták nincsenek, csupán idegbetegek.

Az aprópróféták idoszaka különben már a keresztény vallás megalapításával (terjedésével) lehangyattott. E vallás kezdettől fogva

kizárta kebeléből mindazokat, kik testi hibáik miatt magánkülviltebe esve hamis isteni látományokban szenvedtek.

Maga a középkori felragás is roppantul üldözötte a uyen szerencsétlen idegbetegeket. Ismeres mindgyükünl előtt e kornak szennyfoltja, a híres boszorkány perek.

Mi mai napság meletlanlanság, iszonyatos bűnök és a legesetebb undatlanságnek bélyegezzük azt, mi hajdan igazságnak tartottak és hajmeresztő kegyetlenségnek azon törvényes visszatartást, mely Szegeden egy város alatti helyekének, a boszorkánysziget nevet volt hivata adni.

Magam is állottam ezen híressé lett helyen — szerencsémre nem mint boszorkány, — hanem mint modern gondolatokba merült egyén, a ki ott állva hálat adott az Égnek, hogy a tudományok haladása következtében az eszmék annyira tisztázódhattak, hogy a XVIII. század bíráinak eljárása miatt, ma szegyenipr fedi arcunkat. Tulajdonképen nem a bírák ezért vélelések; általános hiba volt az, s értük az egész korszak felelős.

Vigasztalhatjuk azonban magunkat azzal, hogy nem csak hazánkban történtek ilyen szánalmas kivégzetések, hanem azon országban is, hova legahamarabb jutott el a szabadgondolkodás. Lehet mondani, hogy a balga felragás áldozatainak legnemesebbikét Franciaországban égették meg elevenen. Mindenki ismeri a történelmuol az orléansi szűnek, Jeane d'Are-nak esetét. Az angol kerelmére ugyanis a parisi egyetem theologiai facultasa rá sötötte a boszorkányság bélyegét csak azért, mert az angolokon több fényes győzelem aratott s dicsőséget szerzett a nagy francia nemzetnek.

A középkornak sajtósága felfogása volt annak kipuhatólása körül, vajjon a gyanu-

gyermekét az iskolából. Pedig föllesondani, hogy az ilyen eljárás sem az iskola tartó hatóság intenciójának, sem a szülők és leánygyermekük jól felfogott érdekének meg nem felel.

Turómegeye tavaszi közgyűlése.

A vármegye községe és hó 14-én tartotta tavaszi közgyűlést a megyeház nagy termében Beniczky Kálmán alispán elnök lette által.

A közgyűlés lefolyásáról a következőket jelenthették.

Az előző alispán jelentésében igen szépen emlékezett meg az ország súlyos veszteségéről, mely hazánkat grf. Andrássy Gyula halálával érte. A reform korának az övével való kibekelés vezéregyénisége, az észlelyes nagy államférfi nincs többé; megtért őseink, úgy irt halva maga után, melynek csak a nemzet fájdalma mondható nagyobbban. Felsőleg kiralyunk legösztömbb tanácsadóját, a haza legkiválóbb fiat s a művelt világ egyik legkimagaslóbb alakját veszítette benne.

Az éjbe nyúló eszer kidűt.

Ott pihen a nagy ember a tökéletesen sírban, a földön boldognak, kiket oly nagyra szolgált és szeretett; — kiralyt és hazáját.

Arany tiszta jellem, aldásos működése s tündökli egységének varázsa attór a mulandóság zarárn, megörökül sziveinkben s a történelem érclepián.

E szép beszéd hatása alatt, az alispán inditványára elhatározta a közgyűlés, hogy Andrássy Gyula emléke jegyzőkönyvileg megörökíttessék s az övezgyhez részvételt intéztessek.

A törvényhatósági bizottság ez évben két tagját vezette el: Kontsek Lászlót és Velits Alajost, kiknek emléke jegyzőkönyvébe vétetel. Vegül, minthogy az italmérséki jog kártalanítással az első fokban eljár albizottság előtt folyt tárgyalások alkalmával a kincstár által követelt eljárás következtében úgy az egyesek, mint a községek érdekei jelentékeny csorbulást szenvedtek, ennek orvoslása céljából elhatározott, hogy a m. k. pénzügyminiszterhöz felterjesztés intéztessek, melynek szerkesztésével Keviczky István, Mudrony Pál, Graber Samu és dr. Lax Adolfg bizáltak meg.

Az előzettel fogadott alispáni jelentés után a tárgysorozat többi szánat került tárgyalás alá; és pedig az 1890—92 évekre alakítandó egyenlőség felszámolási bizottságba tagul Csepányai Ferencz, póttagul dr. Lax Adolfg választattak meg.

Zathureczky Tamás arvaszéki elnök nagy igen sajnálatra méltó körülmények között a törvényhatóság figyelmét; ugyanis a kiskorú egyének az ezen megyéből kiküldetkedőkhöz (kik leginkább Oroszországba jár-

nak) szegődnek segédül a gyanthatóság tudta nélkül s ha azután megbizoltnak önhibájukon kívül is — kárt okoznak az által kötelezővény kiállításra kényserítettnek, mely kötelezővény alapján nagykorúságuk elérésre után beporoltatnak s vagyonuk bírói árverés alá kerül.

Hogy ezen kiskorúak érdeke megvédésék, határozott, hogy azon kiskorúakra nevezze, kiknek atyja meghalt, csak akkor adható meg az utlevél kiállítására az ajánlat, ha beigazolttatik, hogy a külföldre távozó kereskedő és a kiskorú között viszonyukat szabályozó s gyanthatóságilag jóváhagyott szerződés kötött. Azon kiskorúakra nevezze pedig, kik atyai hatalom alatt allanak, csak akkor adandó meg az illető főszolgabíró által az utlevél — ajánlat, ha beigazolttatik, hogy az ipartörvény értelmében a külkereskedő és a szerződöttnek aty jaközött szerződés kötött.

Többek hozzá szólása után Szucsány község kérvényének, mely szerént a közmunkának hárszét saját utcáinak kiközvetésére fordítható, — hely adottott. Elfogadott továbbá az italmérséki kir. kisebb haszonvétel kapcsolatos fogadó- vendéglő- kormasorház- és pálinkakeres gyakorlatáról alkotott szabályrendelet.

Egyik legérdekesebb pontja volt a tárgysorozatnak Kollár Mihály és társai zárvárajai lakosoknak dr. Jakubovits Miksa körorvossá történt megválasztása ellen, a választás megsemmisítésé iránt benyújtott folyamodása. Kérvényeket azad indokoltak, hogy a főszolgabíró az ő jelöljűket, dr. Korauscht nem candidálta Zorkocsy Tivadar főszolgabíró hazafias lendülettel tartott határozat beszéde után, melyben rámutatott azon körülményre, hogy neki mint főszolgabíróknak, jogában van azt candidálni, akit a pályázók közül saját lelkiismerete szerint legalkalmasabbnak tart; és alkalommal azonban jónak tartja kijelenteni, hogy folyamodók jelöltjét, aki mindennek ellenzője, ami magyar, aki nyíltan demonstrál a magyarnyval ellen, amennyiben orvosi bizonyítványait — ha tölul nem irhatja — németül írja stb. stb. tisztán a magyar hazafias állásmegérdekekben nem jelölje — a folyamodók kérvényének hely nem adottott.

A közgyűlés további folyamán Jelinek Bertalan szolgabírói díjnak részére 50 frt jutalomdíj engedélyeztetett.

A m. kir. belügyminiszter a decembri közgyűlés azon határozatának, mely szerént a szolgabírói állomások fizetése 700 frttól 800 frtra, a szolgabírói-irokai állomások fizetése 400 frttól 500 frtra és az állatorvos utáltalánya 200 frttól 300 frtra felelemeltessék, — jóváhagyást megtagadta; ellenben jóváhagyta azt, hogy a levéltárnok fizetés 500 frttól 600 frtra felelemeltessék.

Lapszemle.

A "Narodnie Noviny" f. é. márczius hó 11-én megjelent számban Szepczák Janosnak, a töröcs-szent-mártoni töt könyvnyomda volt szerzőjének, következő cikkeit közli:

Töt nemzetiségi egyesület északamerikában, Pitsburg 1890. február 21-én.

Örömeteljes érzéssel fogom kezembe a tölalt, hogy a töt közönségnek érdekes hozzászólást jelentenek azon nemzetiségi vállalatról, melyet a tűzhelytől elűzött, haragos ellenségeitől elűzött (?) töt nép, szabad Amerika földjén alapított.

Ezen lapok tisztelt olvasói előtt ismeretes, hogy már évek hosszú során azon törekednek az amerikai tötök, hogy egyesítessék az itt 60—70 száma menő töt egyesületeket egy erős egyletté, hogy annál nagyobb erőt fejthessenek ki ellenségeikkel szemben s művelhessék édes — oly megvetett — anyanyelvüket, hogy erős telegész részt vehessenek Amerika közéletében.

Ne nem ment az oly könnyen. Itt is támadtak renegátok, kik egész vesztéssel meg nem tartották meg a születésüket meg nem tagadták töt fikat, csatáiban el akarva folytatni törekvésüket. Alapítottak egy szennyes lapot a "Zastavát" és ebben egész erővel azt hirdették, hogy a töt nemzetiségi egyesület hittagadó pogány egyletté válik.

Sajnos — akadt egy pár töt pap is — kiknek első sorban telt volna községükre a népet tanítani nevelni — a kik a szöszékről hirdették, hogy a nép ne lépjen be ezen egytelbe, mert félnek, hogy a nép itt felvilágosodik — s vége szakad baszkodásunknak — s látni fogja, kik baratai. s kiktől ovakodjék.

Hiába való volt ezen ellenségek minden törekvése, a nép népünk megvetéssel fordult el tőlük, mert itt a hol nincs kitevése az állam hatalom uldezésének k, természetese érvélt gyorsan fogja fel kihez sorakozók, kik kövessenek.

Elmondja aztán, hogy miképen jött össze néhány egyület küldöttsége Pitsburgban, február 16-án. Aztán így folytatja:

Az összejövetel 4 napon át tartott a szomszédos Allengehy városában Waltershallban. A terem nagyszerűen volt díszítve, töt (?) és amerikai zászlókkal. Az előlki szalot elől gyönyörű transparent függött töt korlátalt és címerrel (?) köröskörül felidézve töt (?) és amerikai zászlókkal. A transparent korlátalt a következő volt: "Üdvözölve legyezte testvéreket a nemzet és haza érdekében A töt nemzetiségi egyület 1890 évi február 16-án. Konventusi és címer (?) harom hely, rajtuk az apostoli kereszt."

A konventusi megkötésével, a delegáltak közül számos töt férfi is vett részt és örömmel öket nézni, mennyire meg voltak hatva, hogy mi az öreg hazában elnyomott nemzet, binni fogunk Amerikában egy találkozó helyet, egy egyesületet. S mily örömmel telt el szívünk, mikor a mi lelkes faradhatlan hazánkfia Rovnianek Péter V. örüldü-

letes beszédben esetlele egyesületünknek nemcsak az amerikai tötök, de az egész töt nemzetre kiható erejét.

Igy másrésről nem családunk, hogy ezen tény nem maradt következmények nélkül nemcsak az amerikai tötök, az egész töt nemzetre, de az öreg tengeren túli hazában élő s a nyugtalan ellenséges járm a alatt nyugó drága testvéreinkre is. Az ő szenvedésük, fájdalmuk, érzékenyen viselt ezen új szabad hitokban. Minden hü önértés töt szív kell hogy meghallja, mert fecsoró segélykiállításukat, az érzo ember szíve, kell hogy részvért találon fájalmuk fölött. A Tatra forrasai közönségnek a nyomorult állapotba hozott drága töt anyánk felett — ezen néma természet is búslu s együtt érez vele; s a k a tötök ezer évek ellensége nem bírv szívvél nem bír érzéssel, nem bír könyöröllel töl... Nem voltak tötök, ha ezen egyesület alapításán megfelledekeznek s reneszanszban a nyanykról, ne emlékezzünk meg elnyomott, a Tatra alján lakó testvéreinkről.

Az egyület alapítása ezen alkalmából Amerika minden részéből jöttek a teljesen — nem mint Magyarországon össze vissza hadart — jó érthető töt nyelven írott s kézbesített táviratok. Körülbéli 50 távirat érkezett. Valamint néhány tisztán töt irányban írott levél is.

Megállapított ezután az egyület alap-szabálya s a tisztviselői választattak meg. Némely tisztviselő a helybeli osztrak-magyar consual tisztelgett. És csodák csodája! Ezen úr szerlelt örvendett, hogy a tötök is ily együletet alapítottak, s hogy azt minden erejéből támogatni fogja.

A helybeli angol és német lapok is, melyek igen tartózkodva dicserének bennünket, igen részletesen s dicsérettel tárgyaltak ezen ügyet, kivanván hozzá sok szerencsét.

Meg vagyunk győződve, hogy még ily férfiak állanak a töt nemzetiségi egyesület ellen, nem kell a jövőbenek kétkednünk, mert ezek minden tekintetben eleget tesznek nehéz, de magasztos feladatunknak.

Ezen sorokból is látszik, hogy mire vihett egyrészt a fanatizmus s másrészt a politikai meggyőződés és üzletet csináló kapzsiság az emberek.

Mert hogy Rovnianek Péter úrnak nagyon is eikel az ő "Amerikánkö Slovensky Noviny"-jében ily egyület, ily fejős tehénke, azt tapasztaljuk masutt is, masküiben kinek írta ő badarságot? kinek adta el könyvét? De hogy akadon olyan ember, a ki egy képzelt töt nemzet részére, képzelt címet rajzoljon, azt nem hittük volna — ehhez már a fanatizmus s önmítás leg nagyobb potentiaja kell.

Csodáljuk, hogy az illető Consul úr megtúrta azt, miképen az általa képviselt monarchia egyik részének lakói ily esonka címer, ily kepeleltel jelvény által tünessenek, s hogy tudtukra nem adta a nála megjelent egyesület egyes tisztviselőinek, hogy ily hóbor-

sított egyen csakugyan boszorkány e. A tudatlan inquisitorok ugyanis mindig az úgynevezett "satan jel", vagyis a börtnek érzéketlen helyet tartottak a boszorkányság legsúlyosabb jelének. Persze az experimentációhoz tüzes vasat használtak. Abban a különös hitben voltak, hogy az ördök azon pontot, hol az emberi test érinti, érzéketlenné teszi s hogy e helyet aztán minden fájdalom okozása nélkül lehet szúrni, égetni és vágni.

Jaj volt annak, a kinek a satanyjelre rájöttek, mert a helyett hogy gyógyítottak volna, üldözöbe vették, hajdövadászatok rendeztek ellene s a körülheltlen bírák elé állítva, kintpadra vagy maglyara ítéltették. Pedig voltaképen az ilyenek sem szörnyetgek, sem gonosztevők, sem boszorkányok nem voltak, hanem elmebetegék, alvajárók, hysteriában vagy hysterioepisiában szenvedők.

Hipnotizmussal való rokonságnál fogva, de meg azért is, mert az imént azt állítvan, hogy a boszorkány perek szerencsétlenül aldozati között feles számmal voltak az alvajárók, nem lesz fölösleges megemlíteni, hogy az alvajárás a hipnotizmussal egészen hasonló ideges tünemény, mégis azal a különbséggel, hogy ez magától fejlődik, a hipnotizmust pedig (mesterségesen) előidézni szokták.

A népek azon hite, hogy a telt hold vonzó ereje és az alvajárás között oki összefüggés van, a mai természettudományos fel-fogás szerint, tévedésen alapszik és a mesék világába tartozik.

Méltán kérdezhet ezekután t hallgatóm, miben rejlik annak oka, hogy a közgyűlelem és emberi kutató ész, csak a legújabb idő-

ben kezd e tüneményekkel komolyan és behatóan foglalkozni?

Ennek oka abban keresendő, hogy az óvilág népei az emberi szervezetet egy hét pécsettől elzart szent könyvnek tartották, melynek feltörése csak a 15-ik század vége felől volt megengedve. Innen veszik kezdetüket a bonctani kutatások. Már pedig bonctani ismeretek nélkül a hipnotizmusnak s a vele rokonságban levő tüneményeknek magyarázata lehetetlen volt.

Ha akadt is itt-ott valaki, aki behatóan a dolog titkába, azt megörizte s onzó nyereszékedző célok elérésére aknáta ki, mint maga Hanzen, Bastian és Cumberland is tevék.

Nem esoda tehát, ha azt, mit Kr. e. 500 évvel zoroaster és utana a persa magusok, az indiai buddhisták és fakírok már évezred óta tudtak és gyakoroltak, azt a XIX. század csak most kezdi kutatni és vizsgálni.

A hipnotizmus tudományos értelmezésének alapköveté voltaképen 1646-ban egy Rómában élt, Kircher Athanasius nevű tudós jesuita tanár rakta le: "Ars magna lucis et umbræ" című művében. Itt a többek közt úgy ír, hogy ha egy tyűknak lábait összekötjük és aztán letezszzük a padlóra, az szárnyával egy ideig ide s tova fog verődni és hánykolódni a lábaira kötött hurkolt akarván megszabadulni. A tyűk pár percig tartó haszontalan vergődés után egyszerre elcsendesül és megnyugszik. Mig a tyűk csendesen fekszik, szemével egy irányban a padlón kétával hosszú vonalat húzunk s ha most a köteleket gyorsan feloldjuk, azt fogjuk tapasztalni, hogy a tyűk még akkor sem kel fel, ha arra nögtjük.

Tudós hazánkfia Czermák szintén behatóan foglalkozván a hipnotizmus tanulmányo-

zásával, sikeresen hipnotizált békákat, rakkat, nyulakat, tyűkakat stb.

Szóval behíonyított tény, hogy nem csak emberek, de állatok is hipnotizálhatók.

Nehogy kelletlenül tovább vegyem igénybe tisztelt hallgatóimnak már úgyis elegendő próbára tett becses figyelmét, befejezem felolvasásomat.* Mielőtt azonban ezt tenném, röviden egy foglalom a meríthető tanúságot.

A hipnotis előidézése bizonyos feltételekhez van kötve. Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy nem minden ember hipnotizálható. Az idegrendszernek nagyobb fokú ingerlékenysége minden esetre szükséges kellék. Beteges, halvány, ideges és hysteriában szenvedők könnyűséggel és biztos eredménnyel hipnotizálhatók, az érzékszervek kifárasztó működése mellett, a figyelemnek az illető fixizandó tárgyra való összpontosítása által.

A gyermekek, gyenge elméjük és elmebetegék, vagyis azok, kik akaratuknak épen nem urai, igen nehezen, vagy épen nem hipnotizálhatók.

A hipnotizálandó a hipnotizálandóra semmi befolyása.

Állati delezésg nincs; az állati delezésgnek tulajdonított tünemények helyesen hipnotizmus nevezhetők.

A spiritizmus, e modern babona, összefüggésben van a hipnotizmussal, a mennyiben céljárja mint mediumokat, a hipnotizsra hozódó egyéneket használja fel. Ezek haj-

*Felolvasottat a töröcs-szent-mártoni állami polg. és középkereskedelmi iskola tanostitule által rendezett idej — VI. ciklus — felolvasó estélynek másodikán — január hó 2-án.

vetésével társalognak aztán a spiritizmus hívei az elköltözött nagy férfiak tovább képzett szellemével.

Az alvajárás szintén hipnotikus állapot a egyáltalában semmi köze a hold vonzó erejéhez.

A középkor boszorkányai sajnálatra méltó elmebetegék és hysteriás egyének voltak, kiknél a hipnotis tüneményei már sok tekintetben ki voltak jelölve,

A hipnotizmus tanának van praktikus haszna. Legújában nagy szerepet játszik az idegbanltalok, de különösen a hysterikus göröcsök csillapításában. E betegségek szenvedőket hipnotizálják, azaz mesterségesen elaltatják s így a göröcsök kitorészt megakadályozzák. Így gyógyított már az e század elején meghalt bécsi orvos — Mesmer.

Laufenauer, a budapesti egyetem jeles tanára a hipnotizmusról így nyilatkozik: A hipnotizálás nem játék, hanem óvatosságot követelő természeti ideg tünemény, s csakis szakavatott orvosok foglalkozhatnak vele. Kontár kezében veszedelmes fegyver, a miről a törvényeszi irodalom ma is nem eléggé sajnálható eseteket jegyzett fel.

A hipnotis gyakorlati czélokra való felhasználása most van folyamatban.

Ezekután felolvasásomat méltóbban nem fejezhetem be, mint azzal, hogy felkérem Önöket tisztelt hölgyeim és uraim, hogy pártolják minden alkalommal a természettudományokat, és hogy hajoljunk meg a természettudományok és azok buvarai előtt, kik a csodák és bonatok gyötörő igája alól bennünket felszabadítottak.

tokat még Amerikában sem fognak szabadon gyakorolhatni, s hisszük, is hogy ha tudomásával bírt volna ennek, mily törvénytelen s legőb kopott jelyenek alatt — s a mondott enoki beszédök következtével — mily szellem inaugurálására alkultak az egyet, nem fejezte volna ki oly osztatlan tetszését ezen uraknak.

Mi egyáltalán, nem hogy ellenségi nem vagyunk annak, ha a tót nép saját anyanyelvében művelődik, de soa azt kívánatosnak tartjuk, de közös történelmi alapokon. Ily irányt azonban, a hol a hazá czimere és színei egy nem létez, csak némely elfogult egyén elméjében megfogalmazó czimereit és zászlókkal erőseretnek fel, a hol a magyar testvért, mint ezer éves ellenségét a tónak eszteli a szék foglalt élnek, nemcsak hogy el nem ismerünk, de azt főlk telhetőleg pengellőre fogjuk alítani.

Ezen ezer éves ellenség nélkül nemcsak a Magyarországon lakó tónok, de a délen fekvő sláv fajok is reg a longabárdok sorára jutottak volna, s hogy most még beszélhetik anyanyelvűek csak a magyaroknak köszönhetik, mert ezek védtek meg azt, s csakis ezek lovagiságára turlhetne meg országban a faji kulónségét.

A Rovniánakhez hasonló vezétek által isentitett orosz testvér reg kiranította volna a tót nép alá a pokroczt.

A HÉT TÖRTENETE.

Folyó hó 17-én mutatta be magát az új kormány a képviselőháznak. Az üles kezdetén felolvastatta a kezgyelme kir. leirat, — mely Tiszta Kálmán miniszterelnök állásától felmentis t e tekintetes és nagyságos szapári, muraszombathi és széchy-szeghi gróf Szapáry Gyulát miniszterelnökké kinevezte, — az új miniszterelnök röviden kifejté a maga és a kormány nevében azon irányelveket, melyeket a kormány követni szándékozik.

Az új kormány programjának fő pontjai ezek: a kormány be fogja hozni az állami administrációt; az új kabinet magává teszi az egyes miniszterek által már kijelölt reformokat; erőteljeseen állást foglal a szabadelví irány mellett; a kormány azonosítja magát a képviselőház többségével s viszont a többség ugyanazon irányt követi, mint a kormány; a kormány közgyi alapon áll s ezen kapocs alapján fontartani kívánja a jó viszonyt Ausztriával, s befolyását a monarchia külpolitikáival, s a befolyását a monarchia külpolitikáival, s megzáróztatására fogja irányozni. Végül kijelenté, hogy a kormány lelkiismeretesen fog törekedni arra, mikép a jó viszonyt Horvátországgal megzáróztatassanak.

A képviselőház ülése után a förenedli háza mutatta be magát az új kormány. Szapáry gróf itt is elmondta programját, s ezután B. Vay Miklós elnök melegen üdvözölte a ház nevében az új miniszteriumot.

Tiszta Kálmán, távozás alkalmából, a korona részéről a királyi kegy különös nyilvánkozásban részesült, amennyiben a királyi kézirat nemcsak hálás elismeréssel jutalmazza a korona, a hazá és az egész monarchia jóvoltára kiterjedő szolgálatait, hanem a belső bizalomnak ad kifejezést, midőn kifejezi reményét, hogy a lépő miniszterelnök ezúttal is megmarad a közpályn és részt fog venni a küzgyek intézésében.

Szapáry gróf a belgyimnisteri államtitkári állást Berzevicsy Albertnek, a közoktatásügyi miniszterium jelenlegi államtitkáranak ajánlotta fel. Azon esetben, ha ezen kombináció meg fog valósulni, közoktatási államtitkárnak Szilinszky Mihály csognardi főispán nevezetlnek ki. Ekként elég lenne tve a protestánsok azon régóta hangzólatotól a hajnak, hogy a kath. vallás- és közoktatásügyi miniszter mellett protestáns legyen az államtitkári.

A német birodalom vaskancellárja egymás után adta be lemondását; először a kereskedelmi miniszterterület vált meg, ezután a porosz miniszterelnök tárcá letételét jelentette be, legújában meg a német birodalmi kancellárságot is visszadotta uralkodóának. A hatalmas és rettegett államruhá nem aggodnara való tekintettel lép vissza, háza kifejezetten II. Vilmos császár szavallás és külgyi politikája miatt. Bis m ar ek utója a birodalmi kancellárságban és porosz miniszterelnökségekben Capri vi tábornok lesz valószínűleg.

HIREINK.

A magyar olvasó egylett által március 15-én rendezett ünnepely — mint múlt százakunk röviden jelezük — minden ízben pompás sikerült. A müködő előadás mindhárom száma nagy tetszés arattát s a közmüködők mindenike pompásan oldott meg feladatát. Farczady József nem először szavalt má nagy hatással a Talpra magyart s a Hármás szövetség szereplői: Derszbé,

Bélané, Szecső Irén, Némethi Irma ürlőgyek és Derszbé Béla sokkal nagyobb ott-honosságot mutattak a világjelentő deszkakon, mint amilyent mükedelőtlő várna az ember. Jatekuk gyakorolt, finom volt és ószintén mondhatjuk, hogy megérdemelték a zápos tapsokat, melyekké — nyilt jejeent közben is — kifejezte a jól mulató közönség elismerését. A végrehajtó szereplői: Jüly Vilma, Lehoczky Ilona és Gruber Vilma, ürlőgyek, továbbá Darnay Péter, dr. Beniczky Ákos, Mihály Sándor és Nauer György szinten alaposan részögláltak a közönség lelkes elismerésére; ilyen mükedelőkkel nagybuzasábu előadásokat is batran meg lehet közeztátni. A pompásan sikerült színelőadás után a casinó termeibe gyült a közönség egy része — vagy 100 személy — közcsovarára. A vacsora alatt egymást érték a telkes toszók. Az első a a casinó elnöke: Szálló Géza, kir. tanácsos mondtotta, március 15-ének dicső emlékét éltetvén. Megemlékezett a 40-es éves nagy küzdelmeiről s azokról a nagy emberekről, kik e küzdelmekben részt vettek. Mindnyájunkra nagy emlékei füződnek e nevezetes naphoz — így szól — melyen megvalósultnak látunk nemzeti nagyságunk alapjait szá zados reményeinket és a magyar nemzetet dicsoító alkotásainkat. Nagy idők és nagy emberek idoszaka volt az. Azóta évenként nemzeti ünnep gyanant megtartani szokott március hó 15-e azon nagy nap emlékére, melyen a magyar nemzet — Magyarországon összes küloböző ajkú és nemzetiségi népének testvéri bogyót nyujtott, mint a szabad hazában éio, vele egyenlő testvéreket. Ezen összetartozási eszmének Magyarországon lakosai között való örökös feantartására és nemzeti nyugteltségek egyességünk és nemzeti jóvónkére elemek poharamat. Tosztoztak meg: Fekete Miklós, Beniczky Kálmán, Zorkoczky Tivadár, Bulyovszky Simon, Trsó János stb., Vacsora után a föllekesített fatalag táncra perdtük, s Pál talpála háztó muzsikála mellett hajnalá 4 óráig ragk ágyt aninalak. Ez hiszen: batran elmondhatjuk, hogy nemcsak ilyen impozáns hazafis ünnepet de ilyen kedvelés, lilkesült mulatság színhelye is régen volt Marton . . .

József főherczeget névünnepe alkalmával a llypő-tárhoi önk. üzbőlgyógyó egy Puchy György főpapáncsnak és Ungler Édegyzó által szerkesztett díszes okmányon felköszöntötte. A főherczeg a tüzölty öglyét gratulátiójára a következő tlvirtalt felelt: Szíveim melyéből köszönöm jókívánataitkat; áltlám meg a jó Isten kedves tüzöltyü idűvös müködését. József főherczeg m. p.

Nagy szerencsétlenség egy garban. A beszerzebányai Popper fele füzészgárban e hó 17-én nagy szerencsétlenség történt. Ugyanis Gás sík János hestemester, Dónoval János nevű, 17 éves inasát küldte a garba füzőspörért. Az inas ismeretlen lévén a garban, — mivel csak pár nap óta van itt a városban, — nem tudni miképen közel jutott a gép kezeihez, melyek ott megragadták és mind a két kezét és lábát elszakították. A szerencsétlen így szörvény megesonkívtá viteltet a korházba. Nem artana a garban nagyobb felügyeletet gyakorolni.

Március 15-ike. Beszerzebány a sz. kir. város polgársága nagy ünneppelyly ülte meg e napot. Már korán reggel mozsrak dúrgatása jelezte e nagy nap fontosságát. 9 órakor a vártemplomban isteni tisztelet tartott, melyen sok hölyg is részt vett. D. u. 6 órakor volt a gyülekezés a küligző-kerubén, honnt lámpiónok, nemzeti zászlók, faklyák és zeneszó mellett indult el az impozáns menet a fölérre; itt a himnusz élénkeles után Weisz Gyula tartott alkalmi beszédet, utána Kálmán János elszavalt a Talpra magyart s végül a szózatot énekelték el. 8 órakor volt nagy tarsas vacsora a helybeli lakáré. penzár díszteremben. hol Turcsányi Ödön tartott jeles szónoklatot, utána Ferenczy Ödön és Eötvös Ferencz beszéltek nagy hérvél. Volt még számos has toszó jele. A tarsaság derült kedvében ejeft utánig mulatott. A város ki volt este világítva és egyes hazak föllöbögözva. Az ifjuság pedig egyes napot a nemzeti színtü kokárdakkal jart az utczán.

Hypnotizálás. Selmezbányán e hó 19-én a természetudományi társulat föllgyűlésén dr. Tóth Imre bakteriológi förvos mutatványokkal egybekapcsolt előadást tartott a hypnotizmusról. A hypnotizmus multjának a régi görögök, egyiptomnak s indok idejére terjedő ismeretése után eszakhamar attét előadták az experim. utalásra s sikertű mutatványvaival pamutlára ragadt nagy számú hallgatóságok. A hypnotizált egyének szám szerint heten teljesen hatalmába estek a hypnotizálónak, ki egyenként adt suggerálta, hogy kukas legyen, másikknak hogy imadkozzék, számoljan, énekeljen stb. Volt aztán kukorékolás, kutyángatas, meg tánc is. A meverve változtatottnak közbebe tit szírt s végem sem mozczott erre, majd rögz villámaramot hoesztott réa, mely egy erős embert is elűkötű volna, de a gyege fiu meg se mozczott föle. Egy különben be-

teges 44 éves ember oly erővel tartotta együtt kezzeit, meg pedig mintegy óra hosszsant mereven állva, hogy többen hasztalón igyeketek azokat szétválasztani. A legkülobözőbb kényelmetlen allásban helyezte mediómbat s ezek mozdulatlanl maradtak a meddig ő neki tetszett. A burgonyát alma, az almát köpaszta torzsa gyanánt etette velők az ezetes vizet jó borkat, a jó sört vizetk tartotta s iltta a mekínált. Egy akademiai hallgató meg akarta a tudós doktori trefálit s azzal az elötteként szándékkal lépett ki a hallgatóság sorából, hogy alvást tetteve, a förvos háta mögött szavára gyút. Tarsai, kiket terebhe bevajtott, nevéstét elfojtta érdeklét nézők medióml ajánlóok müdőn mozdultak. De bizony eszlómlók kellett, mert a medióml csakhamar aludt, s ép oly közönségen nyujtotta ki karját s tartá azt mintegy 25 perczig mereven, mint a többi. Fölebredése után beváltá trefás szándékát s azt mondá, hogy 6 nem bír arról tudomással, hogy aludt s folytón azon gondolat foglalkoztatá, miszerint szavára gyút, de nem volt képes teremt kívinni. A jeles doktor még e hó folyamán két nyilvános előadást tart jótékony czélra.

Közgyűlés. A beszerzebányai lakárépítészár e hó 18-án tartotta rendes ük közgyűlést. A merlegt illetőleg már közőlty az eredményt. A közgyűlés elhatározta, hogy 16 forintot ad ki dívend a fejében a részvényeseknek; továbbá 100 forintot a radványi gyermek menhelyre, mint 6-ik részletet, s 600 forintot ezé ki a helybeli szegények és jótékony czélu intézetek köztbe. E szolid pénzintézet minden tekintetben megérdemli a közönség pártolását!

Március 15-ike. A selmezbányai m. kir. bányász- és erdősz. academia ifjusága, mint minden évben úgy ez idén is méltó kegyekkel ünnepte meg március 15-ét. Dele-étt fél 11 órakor „matineet” rendeztet, melyen a városi intelligencia teljes számmal jelemt meg és élvezettel hallgatta végig a következö igen változatos összeállított műsört: 1. Megnyitó beszéd, tartotta Jankó Sándor. 2. Hónvedék esata dala. Hauer K. töl előadta az énekár. 3. „Emlekörvök.” Ez alkalmára írt Hoffman Zoltán, fölvoltta Selymcsy F. 4. „Árpád sír alma” írta Kovás Gy. szavolta Grosz Albert. 5. „Talpra magyart” Nagy Karolytól, előadta az énekár. 6. „Szabad sajtó” írta Kasza Gy. József szavolta Selymcsy Ferencz. 7. „Egy hosi lelek” lepszó a magyar szabadságharczóiból. Ez alkalmára írt Molnar Gyula, fölvoltta Grosz Albert. 8. „Rákóczy (induló) előadta az ének- és zenekar. Minden egyes darab végével a közönség hangos éljenzés és virápos taps által adt kifejezést tetszésének. Delután 2 órakor a „Sz. Haromság” teren összegyűlvén a „Szozat” élénkelete után Juszon János ifj., körü lénök hazafias beszédet, nem különben Pfeiffer Gy. erd. ak. hallgató „Talpra magyart” szavallatát nagy közönség jelenlétében végig hallgatván, az ifjuság kör zaszajla alatt Széknakra vonult, ho az ottani polgárság fogadtattára és kölcsönös üdvözölete után az elesett hónapdek sirtját megkoszorozta. Ez alkalmossal Selymcsy Ferencz önképzökori élnök egy nagy gondall összeállított és a nap fontosságát acetóelő beszédét mondott. Nem mulasztáhatom el megemlíteni, miszerint az ifjuság a városi polgárság is kivonult és a „Sz. Erzsébetről” élenezett rom. kath. négyelet nevében Ocsoszyk Maria ürlőgy egy díszes koszorút helyezett a sirta. Ezen nemes tettert fogadja az ifjuság legszebb köszönélet. — Az ifjuság az ünneppely befejezését este bankettet rendeztet, melyen a városi polgárság is megjelent. Jankó Sándor ifj. körü élnök megnyitó beszede után, Zorkoczky Samu a megjelent vendégeket, majd pedig Jézovits K. lyceum tanár az ifjuságot elvette. Ezen kívül meg sok hazafis beszéd volt, melyek közül David Bélanak Koszthra mondott beszede szuit általános tetszésre. — A banket jó kedv mellett késő éjjeli órákban ért végett.

Körörvos. Mint értesülünk a zánóvárai körörvos dr. Jakobovics Miksa, kinek valasztása a beadott letelezés elveteve után a megyei bizottság által helybenhagyottat, Zánóváraján letelepedett és orvosi gyakorlatát már megkezdte.

Eligazolta a vonat. A hűtőre virradóra Kassaról Ruttkara beérköző vonat nagy szerencsétlenség okozója lón a ruttkai állomás; ugyanis egy szegény asszony, mielőt a vonat megállt volna, felnyitotta a koesi ajtót, hogy gyorsabban kiszállhassa; egy váltón való átsiklás alkalmával azonban a koesi zökkenése következtében kibukott az ajtó s oly szerencsétlenül, hogy a vonat alá került s csak holt testét szedheték fel a sinekről.

Megei közgyűlés. Zányonmegye törvényhatósága e hó 12-én d. e. 9 órakor Beszerzebányban rendes külegyűlést tartott. A gyűlésen Baró Radványi Béla föispán élnökölt. A föispán mégleg hangzavalkoan emlékeztet meg gróf A. D. R. s. s. Gyula rósl s indítványozta, hogy eac

nagy veszteség fölött a közgyűlés jegyzöknyvileg fejezze ki részvételt és az özvegy részvét-íratot írteszen; ezen indítvány egyhanglyan fogadtatott el. Az italmérv bérbeadására vonatkozó belgyimnisteri leirat elen, a közgyűlés fel fog írni. A kereskedelmi és iparkamara feallítására vonatkozó ministeri leirat nagy örömmel fogadtatott. Az 1890—1892. évekze szöio egyenes adófelzárólablis bizottsága bevalasztatták: Göbllner Frigyes és Szumárk Pál. Azután a kö-önözö bizottságok lettek megvalaszta. A megyei székház egygü udvarában levő helyiségeknek átalakítására vonatkozó költségvetésirányzat elfogadtatott. A királyi tablának ide való helyezésre kéretik; de ha ez nem történhetik meg; akkor a közgyűlés kerü a ministeriumot, hogy a helybeli törvényész a budapesti tablához ösztársák be. A betegyalosi költiségek, valamint az alszámvevő fizetés részbeni fedezésére 1% megyei pótdótó vetettek ki. Zányonváralja közösg abból körteve, hogy Zányonvárosal egyesítessék, pártolag terjeszték fel a ministeriumhoz. A felvidéki közmüvelődségi egyesület által fertartott gyermek-játék mýchely felségelyezésére 100 ft szavazzatuk meg, azon feltétellel, hogy abba egy zolyommegyei fiú is vétessek fel. Több kérvény és letelezésnek helyt adottat. G. y. e. t. v. a közösg értványosainak abbéli kérvénye, hogy közgyazgatásilag több részre osszassák fel, miután ezen közösg 4 quadrt mértföldnyit területen fekszik és egy a központa való bejuthatás nagyon nehéz volt, hosszabb vitározás után elfogadtattot és pártolag terjeszték fel. Több új gyögy-szerár felállithatása irant beadott kérvényeket helyt nem adottat. Több kisebb tárgy eléintése után a közgyűlés véget ért.

Brezsnábánya város hazafas töl lakósága f. e. március hó 15-én méltóan ünnepte meg a szabadság, testvériség s egyenlőség esznék feltámadásának emlékününept. Az ünneppely feloyása a következő volt: regeli 9 órakor ünneppelys iszenitisztélt a rom. kath. templomban, esti 7 órakor pedig a városi vendöglő nagy termében a szép számban megjelent közönség előtt Pogány Virgil kir. aljárásiból tartott egy beces prologot, Sztrakonczky Kálmán th. fözlögbíró pedig Petöfi Sándor „1848-at szavolta el hatásonan. — Közben a dalárda sikeres betanulására a „Talpra magyart s a „Kossuth dalt” énekelte. Ezt követte egy 18 teretűkö közcsovarra, a hol az első fölköszöntő a legelső magyar emberre a királyra Bittera Zsigmond kir. közgyögyö mondotta. Svelha Gusztáv ágost. evang. lelkes 48-adi eszmék diadalára irtitette poharárt, Dr. Sramko Ödön városi algyézö Kossuth Lajost éllette s végel Pogány Virgil kir. aljárásiból fölköszöntötte a 48-as hónapdekát s különösen azoknak a tarsasgban jelen volt tevékeny tagját, Méháry 1848—49-iki honvédütöz öngyvat. A hivatalos fölköszöntő után, a toszok aradta követezték s a tarsaság a legjobb kedely hangulatban ejeft utánig maradt együtt. — A rendezö bizottság jegyzöje Pogány Virgil, kir. aljárásiból.

A járhatatlan ut. Szucsány mezöváros több oldalról nevezetes, úgy mint a feneketlenül sáros utczáiról, a diühöngő patakról, a szucsányi karambólról s végül arról a megzomorító körülményről, hogy utczáin csak nagyobb marhaéröl lehet járn. Ezen legutóbbi körülmény következtében a közlekedés könnyebbségen lenditene akarván, folyamodványt nyujtott be a megyezhe, a közmunkavállás %, részének elengedése iránt, hogy e révén gyökeresen javíthassák, a csak nagyobb marhaéröl megjárható utját, a miként ezt kérvényében különös hangsúlyozással kiemelte. A megye helyt adott kérelmüknek s most alapos kilátás annak mar arra nézve, hogy rövid időn belül Szucsány utczáin kisebb marhaéröl lehetségs lesz közgólni.

Nyílk a tavasz. Itt „Tatra-közben” március hó első harmadájában a dermesztö hideg embert és állatot meg erősen borzogatott, de 10-én az időjárás megenyhült, így hogy 15-én a megyének müvelés alatt álló összes területén a hó már teljesen elolvadt, csak a lapály körül záró hóborítóta bérzének csúcsai fénylenek még a magok félhérvóságban a nap sugárján visszaverődéséttől. Öszl vétéseink nagy szerűten kitéleltek és midőn az utolsó hó is elvonult rájuk, az előttün zölz szm a gazda szíveben a reményesség érzélet keltette fel. Midőn e soroktól írom, az időjárás kellemes és a mezeli munkára annyira kedvező, hogy a gazdák községek, s mely a tarsaznak illy korai beköszöntéséhez szokva nem volt, föllmévelési eszközték lázas süetségel vonzóla elő, a kovacsmitelyekben az ekevasak élesítésénél a kalapácsok ütéseit alit megszöglalt pörölgyöknek érczes zeneje kivirradolt alkonnyat a megye széltében már hirdeti a nagy munka kezdetét, a melyhez a gazda a lagyalóságosb körlümények között is oly vállaloss buzgalommal szokott hozzá fogni, a minővel a nemzet egy napzásomosa sem. Adja az ég, hogy a gazdánk munkája ez évben jutalmazza legyen.

Kia Művész Ifjúsági zenelap: énekhangra zongorakísérettel szerkeszté Hoós János, dévai áll. tanítóképzési zenetanár. Előfizetési feltételek: egész évre (12 füzet) 4 frt; félévre (6 füzet) 2 frt; egyez szám ára 50 kr. Előfizethető a »Kia Művész« szerkesztőségénél, Déván (Hunyad m.). Az első szám f. é. március hó 1-én jelent meg s nyolcz csinos dalt tartalmaz. A szöveg a gyermek kedélyének megfelelő, a dallamok egyszerűek és könnyen elsajátíthatók. Sikeres használhatni fel ezek közül némelyeket a kisdudóban vagy az elemi iskolában; de sok valóban tiszta és nemes élvezetet nyújthatnak oly családi körben, a hol zongora is van. Az anyja vagy az apjátólhathatók a daloskákát a gyermeknek; miután pedig a zongorakíséret egyszerű és könnyű, élvezettel használhatják a fiatal zongoratanulók is. A most megjelent első füzet nyolcz dala közül különösen csinosak a 4., 6. és 8. számúak; ezekben leg több az eredetiség; némelyek (p. az 5. és 7. számúak) ismert népdal-motívumokra emlékeztetnek, a mi különben nem hiba. Ajánljuk az idővs vállalatot — melynek kiállítása is izleljesleg — t. olvasóink figyelmébe.

A »Pesti Hírlap« az új évszázad küszöbén nem áll elő hasznos reklámmal, hogy előzlege magáról, mennyire magyar, mennyire nemzeti és mily kitűnő munkát szerkesztett újság. A Pesti Hírlapnak erre már nincs szüksége. Mert Magyarország intelligens olvasó közönsége 12 év óta jól ismeri már a Pesti Hírlap szabadelvű és demokratikus irányát s jól tudja, hogy tartalom tekintetében nem legkedvezőbb a napilapok közt. Hogy ehez képest a legkedvezőbb és legelőrebb lap Magyarországon, azt meg a hivatalos statisztika bizonyítja kétségbevitlanulán számadatokkal. Csopán annyit óhajt a Pesti Hírlap esztaila magyar olvasóközönség figyelmébe ajánlani, hogy munkatársai díszes sorát immár Jókai Mór neve teszi még fényesebbé, aki tárcákkal és apróbb novellákkal gazdagítja az év folyamán a Pesti Hírlap tartalmát. A most (márc. 20.) kezdett új szennzős francia regény új folytatását az ápril 1-vel belépő új előfizetők külön lelyomatban fogják megkapni. Az előfizetés pénzük negyedévre 3 frt 50 kr., egy hóra 1 frt 20 kr.) a Pesti Hírlap kiadóhivatalába küldendő. (Budapest, nádor-utca 7. sz.), honnet mutatvány számok at is küldenek egész hélig ingyen és bérmentve.

A lélek kiművelése, az ember nevelése nincs befejezve az iskolában. Az élet: a társadalomnak, a népek valódi mestere s az életnek: az irodalom. A sajtó a leghatásosabb eszköze. A szabadságnak s a műveltségnek ez a világító tornya s a mely nemzet az irodalmat, a sajtót nem támogatja: az nem lesz szabad, nem lesz művelt. A »Képes Csaldai Lapok« már tíz év óta hirdeti, a műveltségnek eszméit, hinti a szőpnek, nevesnek, jónak magzát. A »Képes Csaldai Lapok« megérdemli, hogy minden magyar család olvasó asztalának állandó vendége legyen.

Mikszáth Kálmán munkáiól újabb két füzet, a 18. és 19-ik! Asztalunkon sok nyomtatott betű gyűlik össze, rovatunkban sok újabb irodalmi mozzanatról kell elszámolnunk, egy — de a nagy tömegben nem, melyely oly szivesen foglalkoznánk, mint a mikor — a füzetek beérkezését kell nyugtatnunk. Rév e t. est vesztük e kiadóhivatala (Budapest, IV. vácz-utca 1.) a legpédásabb pontosságal várja be a jelentést és oly szabályszerű időközben jeleníti meg a folytatolagos füzeteit, hogy a terve veit határidő elérézerté a Mikszáth könyvtár is teljes lesz és hogy e könyvtár sok 100 kötetre menő egyéb könyvvél felel, az bizonyításra nem is szorul. A most előtünk fekvő két füzetből kiemeljük a kedves »Frivol a k t a t«, melynél jobbat, eredetibbet, vonzóbbat, elragadóbbat keveset ismerünk. A francia irodalom újabb termékei közt semmiesetre sincs méltó párja, pedig ott egy »Cattule Mendés« ir e fajtabeli dolgokat, egyéb külföldi terméket pedig Mikszáttal egy napon említeni sem lehet. A 19. füzettel már a negyedik kötet jár a vége felé és alig néhány forintért egész halmoz könyv birtokába jutottak az előfizetők, kiknek számát gyarapodva megüszesredve szeretünk látni, mert Mikszáth munkái és ezek kiadónak buzgalma ezt egy arant megérdemelné.

Nyilttér.

Rehseldene Bastkleider n. 10.50 per Kóbe und bessere Qualitäten versendet porto- und zofrei das Fabrik Depot G. Henneberg (K. u. K. Hoflieferant.) Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto.

Felelős szerkesztő: **Ravasz Lajos.**
Társzserkesztő: **Fehér János.**
Főmunkatárs: **Vörös Ferencz.**

HIRDETESEK.

56. sz.
1890.

Arverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végreható az 1881. évi LX. cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírre teszi, hogy a zövároarjai kir. járásbíróaság 1752/1889 számú végzése által K o r m o c z b a n y a város javára Windholz M a n o szklenői lakos ellen 1338 frt töké, és eddig összesen 27 frt 35 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 717 frt 80 kraj becslést 1—36. tétel alatti szobator, házi és gazdasági felszerelvény, lovak, két ökor, 2 mért. mazsa fűtől hűs, 50 mért. mazsa eszer, 50 db. építőkészlet és 10 ingóságok nyilvános árverés utján eladtatnak.
Mely árverésnek a 278/1889. sz. kiküldött rendelő végzése folytán a helyszínen vagysis Szklenón leendő cszkölésére 1890. évi márczius hó 31-ik napjának délután 11 órája határidőül kituzetik és ahhoz venni szándékozók ezenel és a Felvidéki Híradó utján oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-a értelmében a legöbbit ígérőnek becsaron alul is eladatni fognak.

Az árverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifutendó.

Kelt Zniön 1890. évi márczius hó 18-án.

Szbíner,

kir. bírósági végreható

91. szám.
áll.

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. kerekedelemügyi Minister Úr az 1890. évi február hó 4-én kelt 6119/89 számú rendletével a Zsolnaripekora-alsókubini hadászati köztört Turócvarmegyei törvényhatóság szakaszán teljesendő: zútselési, sziklarobantási és egyéb helyreállítási munkalokat végrehajtást 16786 frt 67 kr. összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkalatok fogantatásának biztosítása czéljából az 1890. évi április hó 10-ik napjának delutani 3^{1/2} órájára a Turócvarmegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó újabb zárt ajánlati versenytargyalas hirdettetik.

A versenyzeni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebb munkalatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s az általános feltételekben előirt 5^{1/2}-nyi bánatpénz, illetve a kormány által bánatpénzül elfogadható értékpapír letételeiről szóló m. k. adóhivatali nyugtával ellátott zárt ajánlatokat a kiúzott nap delutáni 3 órájag a nevezett hivatalhoz amnyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkalatra vonatkozó műszaki művellet általános és részletes feltételek és szerződési minta a nevezett magy. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Kelt Turóc-Szt.-Márton, 1890. évi márczius 18-án.

Mányi József,
áll. mernök

4763. sz.
síkvi 1889

Arverési hirdetményi kivonat.

A turóc-szt.-mártoni kir. járásbíróaság mint telekkönyvi hatóság közhírre teszi, hogy Junek Jánosnak — Matejko János és társai elleni végrehajtási ügyében Valcsa községben fekvő

a) a valcsai 107. sz. tjkvben 1—5 + 1—6 és + 1—14 sor sz. a: felvett Matejko Janvs, Veronika és Anna nevére irt ingatlanságra 660 frt,

b) a valcsai 246 sz. tjkvben 1—46 sz. + 1. sor sz. a: felvett ugyancsak Matejko Janos, Veronika és Anna nevére irt ingatlanságra 792 frt kikialtási arban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanas az 1890 évi május hó 19-ik nap jan d. e. 10 óraker Valcsa községben a község házanal megtartandó nyilvános árverésen a kikialtási áron alól is el fog adatni.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanas kikialtási árának 10^{1/2}-át készpénzben vagy övadékképes értékpapirokban a kiküldött kezehez letenni, vagy pedig a bánatpénznek a bíróságnal lett előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átzoalgtatni.

Kir. bíróság mint tklyvi hatóság
Turóc-Szt.-Mártonban, 1889. évi deczember 31-én.

Fekete,

kir. bíró.

5252. sz.
tíkvi 1889.

Arverési hirdetményi kivonat.

A turóc-szt.-mártoni kir. járásbíróaság mint telekkönyvi hatóság közhírre teszi, hogy Országh Ferencznek — Duchony sz. Proksa Anna nevére irt ingatlanra 1889 évi november hó 13-án fogantatott árverés hatálytalannak nyilvánították s azon feltételek a Dr. Mittelmann Simon, zövároarjai ügyvéd által ajánlott 605 frt kikialtási árban leendő újabb árverésért elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanas az 1890. évi április hó 28-ik napjan d. e. 10 óraker Zövároarja községben a község házanal megtartandó nyilvános árverésen a kikialtási áron alól is el fog adatni.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanas kikialtási árának 10^{1/2}-át készpénzben vagy övadékképes értékpapirokban a kiküldött kezehez letenni, vagy pedig a bánatpénznek a bíróságnal lett előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átzoalgtatni.

Turóc-Szt.-Mártonban 1890 évi január 7.

Fekete,

kir. bíró.

4634. sz.
tjkv 1889.

Arverési hirdetményi kivonat.

A turóc-szt.-mártoni kir. járásbíróaság mint telekkönyvi hatóság közhírre teszi, hogy Czigler Jánosnak — Danis József elleni végrehajtási ügyében Dubova községben fekvő a dudovai 55. sz. tjkben 1—37 sor sz. és + 1—12 sor sz. a: felvett ingatlanokból B. 2. tétel szerint Danis József végrehajtást szcvedett 1/2 részben megillett jutalekokra 496 trtban megállapított kikialtási arban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanas az 1890. évi május hó 22-ik napjan d. e. 10 óraker Dubova községben a község házanal megtartandó nyilvános árverésen a kikialtási áron alól is el fog adatni.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanas kikialtási árának 10^{1/2}-át készpénzben, vagy övadékképes értékpapirokban a kiküldött kezehez letenni, vagy pedig a bánatpénznek a bíróságnal lett előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átzoalgtatni.

Kir. bíróság mint tkönyvi hatóság.
Turóc-Szt.-Mártonban 1889. évi november hó 13-án,

Fekete,

kir. bíró.

5779. sz.
tjkv. 1889.

Arverési hirdetményi kivonat.

A turóc-szent-mártoni kir. járásbíróaság mint telekkönyvi hatóság közhírre teszi, hogy Filó Jenőnek — Porubszky Gyergely elleni végrehajtási ügyében Zövároarja községben fekvő, a zövároarjai 231. sz. tjkvben 1. t sor 3125 sz. sz. a: felvett s Porubszky Gyergely nevére irt 72^{1/2} sz. ház és telekre 600 trtban ezenel megállapított kikialtási arban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanas az 1890. évi április hó 14-ik napjan d. e. 10 óraker Zövároarja községben a község házanal megtartandó nyilvános árverésen a kikialtási aron alól is el fog adatni.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsarának 10^{1/2}-át készpénzben, vagy övadékképes értékpapirokban a kiküldött kezehez letenni, vagy a bánatpénznek a bíróságnal lett előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átzoalgtatni.

Kir. járásbíróaság mint tklyvi hatóság.
Turóc-Szent-Mártonban, 1890. évi január hó 18-án.

Fekete,

kir. bíró.

VENDEGLŐ ÁTVÉTEL.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget szives tudomás vétel végett tisztelettel értesíteni, hogy

a Szklenő furdői vendéglőt

f. é. márczius hó 30-án átveszem és megnyitóm. — E téren eddig szerzett bő tapasztalataim és szakmeriteim reménylenem engedik, hogy úgy kifogástalan ételek, mint kitűnő italok, valamint pontos s figyelmes kiszolgálással sikerülni fog a t. cz. vendégeimnek teljes megelégedést minden tekintetben kinyerni.

Komzszik Alajos.

Nincs többé köhögés.

A számos évi használat által kipróbált hurut ellen való szerek, minők a »Szt. György-thea« csomagja 50 kr. és a »Szt. György-hurutor« skatulyában, egyenként 50 kr-ával; postaküldeményeknél csomagolás és szállításért 20 krral drágább — megölygitanak mindenféle köhögést, a légső és tüdő hurutos bántalmait, úgyzintén leggyorsabban és legjobban a számarhurutot is. A hatás már néhány napi használat után észrevehető.

A »Szt. György-theából« és »Szt. György-hurutorból« két csomag, illetőleg két skatulyánál kevesebbet nem szállítunk. A megrendelések közvelten czimzendők: »St. Georgs-Apotheke, Wien, V. Wimmergasse 33.

Nyomatja és kiadja a turóc-szent-mártoni magyar nyomda

MAGVAK.

Szavoszt Alphons

magkereskedése és gazdasági cikkek Üzlete
Budapest, V., Arany János-utca 11.
tudatja a n. é. gazda és kertészkező közönséggel, hogy janár hó 1-ével megnyitotta

konyhakerti és virágmag-üzlet osztályát

s ajánlja egészen friss, faj szonos

here, fű, répa, konyhakerti és virágmagvakkal

dusan felszerelt raktárát

Árjegyzéket kívánatra bérmentve küldök.